

ОТЗЫВ

на автореферат диссертационной работы Каримзода Фирдавс Убайдулло на тему «Разработка лекарственных форм на основе боярышника туркестанского, произрастающего в республике Таджикистан», представленной к защите на соискание ученой степени кандидата фармацевтических наук по специальности 14.04.01 – Технология получения лекарств

Республика Таджикистан отличается уникальным биоразнообразием, включая эндемичные лекарственные растения. Боярышник туркестанский (*Crataegus turkestanica*) – одно из ценных растений, традиционно используемых в народной медицине. Его изучение и фармацевтическое использование представляет важность для рационального использования природных ресурсов страны. Растения рода *Crataegus* широко применяются при сердечно-сосудистых заболеваниях благодаря кардиотоническим, гипотензивным и антиоксидантным свойствам. Исследование именно туркестанского вида может выявить новые биологически активные вещества или подтвердить эффективность уже известных соединений, расширив спектр фитопрепаратов.

Автореферат диссертации Ф.У. Каримзода, посвященной теме «Разработка лекарственных форм на основе боярышника туркестанского, произрастающего в Республике Таджикистан», представляет собой глубокое исследование лекарственных свойств боярышника туркестанского, широко распространенного на территории Республики Таджикистан. В работе особое внимание уделяется возможностям использования боярышника туркестанского в сфере медицины и фармацевтики.

Целью диссертационной работы является разработка технологии жидкого и сухого экстрактов плодов боярышника туркестанского, а также разработка состава и технологии твердых желатиновых капсул с сухим экстрактом плодов боярышника туркестанского (СЭПБТ).

Научная новизна работы заключается в том, что впервые разработаны оптимальные технологии производства жидкого и сухого экстрактов из

плодов боярышника туркестанского, а также твердых желатиновых капсул «Дуллона-кард» на основе СЭПБТ. На основании фитохимического и фармако-технологических исследований была произведена стандартизация сырья боярышника туркестанского по содержанию суммы флавоноидов в пересчёте на гиперозид. Установлено оптимальное условия хранения сухого экстракта и твердых желатиновых капсул «Дуллона-кард» на основе СЭПБТ, а также их стабильность в течение предполагаемого срока годности. Разработан пакет нормативно-технической документации для производства сырья «Плоды Боярышника туркестанского», а также для лекарственных форм: «Жидкий экстракт плодов боярышника туркестанского», «Сухой экстракт плодов боярышника туркестанского» и твердых желатиновых капсул «Дуллона-кард».

Результаты основных этапов проведенного исследования опубликованы в рецензируемых научных журналах, входящих в перечень ВАК Таджикистана обсуждены на нескольких научных конференциях различного масштаба и обладают как теоретической, так и практической значимостью для фармацевтической сферы науки и практики.

Проведенные исследования опирались на передовые аналитические методы. Выводы, вытекающие из результатов экспериментальных исследований, четко соответствуют поставленным задачам и логически обоснованы. Полученные автором результаты обладают неоспоримым научно-практическим значением и могут быть применены в научных исследованиях и учебном процессе, а также на фармацевтических предприятиях.

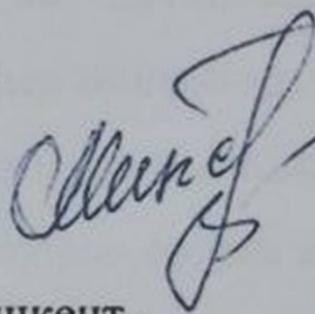
Содержание и структура автореферата, представленные экспериментальные данные, соответствуют полученным результатам и выводом.

Существенных замечаний относительно содержания автореферата не выявлено.

По актуальности, научному уровню, объему и новизне выполненных исследований, достоверности и практической значимости полученных результатов, обоснованности выводов и опубликованным работам диссертационная работа соответствует требованиям п. 31, 33, 34 и 35 «Порядка присуждения ученых степеней» утвержденного постановлением Правительства Республики Таджикистан от 30 июня 2021 г. №267, предъявляемым к кандидатским диссертациям, а ее автор, заслуживает присуждения ученой степени кандидата фармацевтических наук по специальности 14.04.01 – Технология получения лекарств.

Рецензент:

Научный консультант фармацевтической компании "Group Asia Pharm", доктор фармацевтических наук, профессор

К.С. Махмуджанова

Адрес учреждения: Узбекистан, город Ташкент, улица Имама Ат-Термизий, 93-А

Тел.: +998 (78) 333-22-22

Электронная почта: www.asiapharm.uz

Домашний адрес: Узбекистан, город Ташкент,

100115 улица Катта Казирабад 1 пр., 4 дом

Тел.: +998 (90) 988 56 83

Электронная почта: maxmudjanova@mail.ru

Подпись К.С. Махмуджановой заверяю,
начальник ОК

Д.Р. Абдуллаева

30.05.2025

ТАҚРИЗ

ба автореферати кори рисолаи номзади Каримзода Фирдавс Убайдулло дар мавзӯи «Таҳияи шаклҳои доругӣ дар асоси дӯлонаи туркистонӣ, ки дар Ҷумҳурии Тоҷикистон мерӯяд», барои ҳимоя ба дарёфти унвони илмӣ номзади илмҳои фармасевтӣ аз рӯи ихтисоси 14.04.01 – «Технология тавлиди доруворӣ» пешниҳод шудааст.

Ҷумҳурии Тоҷикистон дорои гуногунавъии ҳосаи биологӣ, аз ҷумла растаниҳои шифобахши эндемикӣ мебошад. Дӯлонаи туркистонӣ (*Crataegus turkestanica*) яке аз гиёҳҳои арзишноке мебошад, ки ба таври анъанавӣ дар тибби халқӣ ба кор бурда мешавад. Омӯзиш ва корбурди дорусозии он барои истифодаи оқилонаи сарватҳои табиӣ кишвар ҳамчун масъалаи муҳим муаррифӣ мегардад. Растаниҳои ҷинси *Crataegus* бо тӯфайли доштани ҳосиятҳои кардиотонӣ, гипотензивӣ ва антиоксидантӣ дар табобати бемориҳои дилу-рагӣ васеъ истифода бурда мешаванд. Таҷқиқоти маҳз навъи туркистонӣ метавонад моддаҳои нави аз ҷиҳати биологӣ фаъолро ошкор, ё самаранокии пайвастагиҳои аллакай маълумро тасдиқ кунад, доираи доруҳои гиёҳиро васеъ намояд.

Автореферати рисолаи илмӣ Ф.У.Каримзода, ки ба мавзӯи «Таҳияи шаклҳои доругӣ дар асоси дӯлонаи туркистонӣ, ки дар Ҷумҳурии Тоҷикистон мерӯяд» бахшида шудааст, омӯзиши амиқи ҳосиятҳои шифобахшии дӯлонаи туркистонӣ, ки дар Ҷумҳурии Тоҷикистон васеъ паҳн гашта мебошад, нишон медиҳад. Дар кори таҳқиқотӣ ба имкониятҳои истифодабарии дӯлонаи туркистонӣ дар соҳаи тиб ва дорусозӣ диққати махсус дода шудааст.

Мақсади кори диссертатсиявӣ таҳияи технологияи экстрактҳои моеъ ва хушки меваҳои дӯлонаи туркистонӣ, инчунин таҳияи таркиб ва технологияи ғилофҳои желатини сахт бо экстрактҳои хушки меваҳои дӯлонаи туркистонӣ (ЭХМДТ) мебошад.

Навоварии илмӣ кори таҳқиқотӣ дар он аст, ки бори аввал дар он технологияи бартариятноки истеҳсоли экстрактҳои моеъ ва хушки меваҳои дӯлонаи туркистонӣ, инчунин ғилофҳои сахти желатинии «Дӯлона-кард»

дар асоси ЭХМДТ таҳия карда шудааст. Дар асоси таҳқиқотҳои фитохимиявӣ ва фармакотехнологӣ стандартонии ашёи хоми дӯлонаи туркистонӣ аз руи мавҷудияти чамъи флавоноидҳо бо ҳисоби гиперозид гузаронида шудааст. Шароити бартариятноки нигоҳдории экстрактҳои хушк ва ғилофакҳои саҳти желатинии «Дӯлона-кард», ки дар асоси ЭХМДТ асос ёфтааст, инчунин устувории онҳо дар давоми мӯҳлати пешбинишудаи нигоҳдорӣ муқаррар карда шудааст. Маҷмуи ҳуҷҷатҳои меъёрӣ-техникӣ оид ба истеҳсоли ашёи хоми «Меваҳои дӯлонаи туркистонӣ», инчунин шаклҳои доругӣ: «Экстракти моеъи меваҳои дӯлонаи туркистонӣ», «Экстракти хушки меваҳои дӯлонаи туркистонӣ» ва ғилофакҳои саҳти желатинии «Дӯлона-кард» қор карда баромада шудааст.

Натиҷаҳои марҳилаҳои асосии таҳқиқоти гузаронидашуда дар маҷаллаҳои илмии тақризишаванда, ки дар рӯйхати ҚОА Тоҷикистон шомил мебошанд, интишор гаштаанд, дар чандин конференсияҳои илмии микёси гуногун мавриди баррасӣ қарор гирифтаанд ва дар самти илму амалияи дорусозӣ аҳамияти назариявӣ ва амалиявӣ доранд.

Таҳқиқоти гузаронидашуда ба усулҳои пешрафтаи таҳлилӣ асос ёфтааст. Хулосаҳои таҳқиқоти таҷрибавӣ ба даст оварда шудааст, ба вазифаҳои ба миён гузошташуда ба таври саҳеҳ мувофиқат мекунанд ва аз ҷиҳати мантиқӣ асоснок мебошанд. Натиҷаҳои бадастовардаи муаллиф аҳамияти раднашавандаи илмӣ-амалӣ доранд ва метавонанд дар таҳқиқотҳои илмӣ ва равандҳои таълимӣ, инчунин дар корхонаҳои фармасевтӣ мавриди истифода қарор дода шаванд.

Мундариҷа ва сохтори қори таҳқиқотӣ, маълумотҳои таҷрибавии пешниҳодшуда ба натиҷаҳо ва хулосаҳои бадастовардашуда мувофиқат мекунанд.

Дар нисбати мазмуну мундариҷаи автореферат ягон эроди муҳим ба ҷашм намерасад. Қори диссертатсия аз рӯи аҳамият, сатҳи илмӣ, ҳаҷм ва навоарии таҳқиқоти гузаронидашуда, эътимодноқӣ ва аҳамияти амалии натиҷаҳои бадастовардашуда, асоснокии хулосаҳо ва қорҳои ҷопшуда ба

талаботи бандҳои 31, 33, 34 ва 35 «Тартиби додани унвонҳои илмӣ», ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни 2021 сол, таҳти №267 тасдиқ шудааст, мувофиқат мекунад, муаллифи он ба соҳиб гаштани дараҷаи унвони илмии номзади илмҳои фармасевтӣ, аз рӯи ихтисоси 14.04.01 - «Технология тавлиди доруворӣ» сазовор мебошад.

Муқарриз:

Мушовири илмии ширкати
фармасевтии «Азия Фарм Групп»,
доктори илмҳои фармасевтӣ,
профессор

К.С. Маҳмуджанов

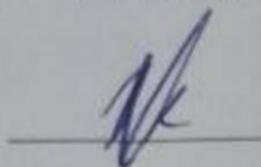
Суроғай муассиса: Ўзбекистон, ш. Тошкент,
кӯчаи Имом Ат-Термизӣ, 93-А.
Тел.: +998 (78) 333-22-22
Почтаи электронӣ: www.asiapharm.uz

Суроғай зист: Ўзбекистон, ш. Тошкент,
100115, гузаргоҳи 1-и кӯчаи
Катта Казиробод, бинои 4.
Тел.: +998 (90) 988 56 83
Почтаи электронӣ: taxmudjanova@mail.ru
Имзои К.С. Маҳмуджановро тасдиқ мекунам,
Сардори шӯъбаи кормандон:
(Имзо ва муҳри ширкати «Азия Фарм Групп»)

Д.Р. Абдуллаева

Тарҷумаи матни ин ҳуҷҷат аз забони русӣ ба забони тоҷикӣ аз тарафи ман анҷом дода шудааст.

Муҳиддин-зода Фарангизи Салоҳуддин.

(имзо)

ЧАМБАНТИ ДОРОН МАСЪУЛИЯТИ МАҲЛУДИ "ОРНЕН ДИЁР" ОБЩЕСТВО С ОГРАНИЧЕННОЙ ОТВЕТСТВЕННОСТЬЮ "ОРНЕН ДИЁР" LIMITED LIABILITY COMPANY "ORIVON DIVOR"
ТАРҶУМА ДУРУСТ АСТ / ПЕРЕВОД ВЕРЕН TRANSLATION IS CORRECT

05.06.2025
Муҳиддин-зода Фарангизи Салоҳуддин

ш. Душанбе, Ҷумҳурии Тоҷикистон

«05» июни соли 2025 Ман, Сабурзода М.А., Муовини сарнотариуси давлатии Саридораи нотариалии давлатии Вазорати Адлиаи Ҷумҳурии Тоҷикистон, асли будани имзои гузоштаи тарҷумони ба ман шинос Муҳиддин-зода Фарангизи Салоҳуддинро тасдиқ мекунам. Шахсияти ӯ муайян карда шудааст.

Дар феҳрасти таҳти № 5- 1039 ба қайд гирифта шуд.

Бо ҷи давлатӣ ба миқдори 2,25 сомонӣ пардохт карда шуд

МУОВИНИ САРНОТАРИУСИ ДАВЛАТИ.

Пронумеровано, прошнуровано
скреплено печатью на _____
местах
05.06.2025

« 05 » June 2025 I Saburzoda M.A., Deputy of Main Notary Public of the Main State Notary Office of the Ministry of Justice of the Republic of Tajikistan, testify to the authenticity of the signature made by the translator known to me, MUHIDDIN-ZODA FARANGIZI SALOHUDDIN.

Registered in the Register for No.5- 1039

The state fee is collected: 2,25

DEPUTY OF MAIN NOTARY PUBLIC: /signed and sealed/